

ρίκι. Οίος τραγέλαφος! Ἡ νύμφη ἦγετο εἰς τὸ λουτρόν. Ὅτε ἔφθασαν—τὸ λουτρόν ἐξώθεν ὁμοιάζει πρὸς τὰ ἐρείπια τῆς Ἱερουσαλὴμ, — ἡ μουσικὴ ἔστη πρὸ τῆς θύρας καὶ ἐδολοφόνει τὰ ὦτα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ λουτροῦ. Τὸ χωρίον ἦτο ἀνάστατον καὶ περιέμενεν ἐξώθεν, ἕως ὅτου ἐξῆλθε καὶ τὴν ὠδήγησαν πάλιν εἰς τὸν οἶκον τῆς. Τὴν νύκτα ἔγειναν οἱ γάμοι. Ὁλος ὁ δρόμος ἦτο σηματοστόλιστος μὲ μικρὰς σημαίας, ὡς τὰς τῶν πλοίων. Τὰ λοιπὰ κρίνω περιττὰ περιγραφῆς, διότι δὲν ἔχουσι τι τὸ ἰδιαιτερον.

Τὸ δικαστήριον

Ἡ Μανσοῦρα ὀφείλει τὴν προαγωγὴν τῆς καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς εἰς τὰ Μικτὰ Δικαστήρια ὅπου εἶνε καὶ πολλοὶ δόκιμοι ἡμέτεροι συμπολίται ὡς δικηγόροι. Τὸ Δικαστήριον κεῖται ἐν μέσῳ ἀγρῶν χόρτων καὶ σκουπιδίων, εἶνε δ' ὅμως μεγαλοπρεπές, ὠραῖον οἰκοδόμημα μὲ εὐρεῖας αἰθούσας, μεγάλας κλίμακας, ὠραῖα γραφεῖα καὶ παραδειγματικὴν εὐπρέπειαν. Οἱ δικηγόροι, ὡς καὶ οἱ τῆς Ἀλεξανδρείας, φέρουσι κατὰ τὰς συνεδριάσεις ὠραίας μεγαλοπρεπεῖς στολὰς. Φκίνονται ὡς ἀρχιερεῖς· πολλάκις ἡμπορεῖ ν' ἀπατηθῇτε καὶ νὰ ἀσπασθῇτε τὴν δεξιάν των. Ἐνταῖς συνεδριάσεσιν εἶνε ἐξιοσημείωτος ἡ ἐπικρατοῦσα ἐξιοπρέπεια καὶ σιγὴ. Ἐπικρατεῖ τοιαύτη τάξις, ὡς εἰς τὸ ἐκκλησίαν. Αὐτὰ λέγονται δικαστήρια, φίλτατοι Ἀθηναῖοι! Ὡς γλῶσσα τῶν δικαστηρίων καθιερώθη ἡ γαλλικὴ καὶ τοῦτο διότι ἔχομεν Κυβερνήσεις, αἵτινες ζητοῦσι νὰ τετραγωνήσωσι τὸν κύκλον τὰ δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν μέγιστα τοῦ ἐλληνισμοῦ συμφέροντα οὐδὲ ἀντιλαμβάνονται κἄν. Ἡκουσα παρ' ἀνδρῶν ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων διατελούντων, ὅτι ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις πρὸ ἐτῶν ἑκὼν ἐνήργει ὡς εἶδει θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ἐλληνικῆς. Τὶ ὠφελείας θὰ εἶχεν ἐκ τούτου ὁ ἐλληνισμός, καὶ τυφλοῖς δῆλον.

Σοὶ εἶχον ὑποσχεθῇ νὰ σοι γράψω ἐκ Καΐρου. Καθὼς βλέπεις τὰ παρεμπέσοντα μικρὰ ταῦτα ἀνὰ τὰ χωρία ταξειδία μὲ ἡνάγκασαν ν' ἀναβῶλω διὰ τὴν αὔριον τὴν εἰς Καΐρον μετάβασίν μου. Ὡστε ἐκεῖθεν θὰ ἔχῃς ἄλλας νεωτέρας ἐντυπώσεις.

Σὲ ἀσπάζομαι

Ὁ φίλος σου

Α. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

Τέχνημα ἰατροῦ. Ὁ ἰατρὸς Ζ' εἶνε ἀπηλπισμένος ἀπὸ μίαν πελάτιδά του, ἡ δὲ μὲν πρώτη τάξως τοῦ τρώγει εἰς κάθε ἐπισκοπὴν μιστὴν δραν τὸ ὀλιγάτερον, φλυαροῦσα.

Προχθὲς ἀδιαθέτησε καὶ προσκαλεῖ τὸν Ἰατρόν. Ὁ Ἰατρός:

— Γιὰ νὰ δῶ τὴν γλῶσσάν σας;

Ἡ φλύαρος πελάτης τὴν δεῖκνυσι;

— Ἐχέτε τὴν ἐξω, σὰς παρακαλῶ; ἕως δτου σὰς πῶ τὰ τὴν ἀποσύρῃτε.

*

Ἡ ζωὴ μας διαιρεῖται εἰς πέντε περιόδους ἐπιθυμιῶν. Ἐπιθυμοῦμεν πρῶτον βραδί, δεύτερον ἀρρελόν, τρίτον γυναικα, τέταρτον περιουσίαν, πέμπτον κτῆμα.

Ο ΣΤΑΝΛΕΥ

Ὁ Στάνλεϋ, ὁ Κολόμβος τοῦ 19ου αἰῶνος, φαίνεται ἀληθῶς ὅτι ἀπέθανεν! Οὕτω τοῦλάχιστον λέγουσιν ἐν ἀπελπισμῷ καὶ τελευταῖαι εἰδήσεις, ὡς τοῦ Κόγκου ἢ Κυβέρνησις, ἀπὸ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς διὰ Βρυξελλῶν εἰς ἅπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον μετέδωκιν. Ἀπὸ ἡμίσεως ἤδη ἔτους καὶ ἐπέκεινα, ἀνθιστάμεθα κατὰ τῆς ἰδέας, ὅτι ἠδύναντο νὰ εἶνε ἀληθεῖς αἱ περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς εἰς τὴν Εὐρώπην κομισθεῖσαι εἰδήσεις περὶ τῆς κατατροφῆς τοῦ Στάνλεϋ. Προσεκολλώμεθα ἐκαστοτε πρὸς ἐκαστὴν ἀναφαίνομένην σμικρὰν ἐλπίδα καὶ ἐθεωροῦμεν, ὅτι ὁ διανοήξας τὸ μέσον τοῦ σκατεινοῦ μέρους τῆς Γῆς δὲν θὰ ἐπιπτε θῦμα τῶν μεγάλων αὐτοῦ ἐρευνῶν ἀκριβῶς τώρα, ὅτε εὐρίσκετο εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ, καὶ ἦτο ἐφωδιασμένος μετ' ἀνυπολογίστου πείρας, ἵνα ὀρέξῃ χεῖρα ἀρωγὸν εἰς ἄλλον ἥρωα τῶν ἐν Ἀφρικῇ ἐρευνῶν, τὸν σκληρῶς πιεζόμενον ἐν τῷ κατὰ τὸν Ἰσημερινὸν Σουδᾶν Ἐμὴν Πασᾶ. Ἀεῖποτε ἐλέγετο, ἐν πολλὰχῶς ποικιλλούσαις εἰδήσεσιν ἐκ τοῦ Κόγκου, ὅτι αὕτη ἡ ἐκείνη ἡ περίστασις παρῆχει πίστιν, ὅτι ἡ ἔλλειψις εἰδήσεων περὶ τῆς πορείας τοῦ Στάνλεϋ οὐδένα παρῆχει λόγον ν' ἀπελπιζώμεθα περὶ τῆς καλῆς ἐκβάσεως ταύτης. Νῦν ὅμως, μετὰ μνηῶν ἀγωνιώδεις προσδοκίας, λέγεται, ὅτι οἱ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Στάνλεϋ ἀποσταλέντες ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Κόγκου βέλγοι ἀξιωματικοί, Van de Velde καὶ Warlomont, εὗρον τὸν θάνατον ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἀφρικῆς, ἐξ οὗ πρέπει νὰ ἐξαχθῇ τὸ θλιβερόν συμπέρασμα, ὅτι τὸ αὐτὸ συνέβη πρότερον καὶ τῷ Στάνλεϋ καὶ τοῖς συντρόφοις αὐτοῦ.

Εὐρισκόμεθα ἄρα ἐν τῇ ἀπελπιστικῇ πιθκνότητι, ὅτι εἰς τῶν μεγίστων σκαπανέων τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἔπεσαν ὡς ἀληθῆς ἥρωας τῆς ἐρένης, ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἐνδόξου καὶ ἀποτελεσματικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, ἥτις πρὸ οὐδεμιᾶς δυσκολίας, πρὸ οὐδεμιᾶς στερήσεως ἐπτοεῖτο. Ὅσον ἐπίφθορος καὶ ἂν εἶνε ὁ κληρὸς οὗτος, ὅμως σημαίνει δυσαναπλήρωτον ἀπώλειαν, ἥτις ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ σταματήσωμεν, ἵνα ρίψωμεν ἕν βλέμμα εἰς τὰ ἔργα καὶ τὰς πράξεις τοιοῦτου συγχρόνου ἀνδρός, καὶ τιμήσωμεν, οὕτω τοῦλάχιστον, τὴν μνήμην αὐτοῦ.

Παραλείποντες τὴν ἐν ἀρχῇ δρᾶσιν αὐτοῦ ὡς δημοσιογράφου, καὶ εἰδικῶς ὡς ἀνταποκριτοῦ τοῦ ἐν Ἀθῆναις πολέμου, μνημονεύομεν τὴν πρώτην αὐτοῦ μεγάλην πράξιν, ὅτι εὗρε τὸν ἐν Ἀφρικῇ ἀποσθεσθέντα καὶ ἀφ' ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀποκλεισθέντα ἐρευνητὴν Λιβιγστῶνα, οὗ τὰ κατορθώματα ἐν τῇ γνώσει, οὐ μόνον διέσωσε τῇ ἀνθρωπότητι, ἀλλὰ καὶ ἐπεξέτεινε περιφανῶς. Ἡ μετὰ ταῦτα πράξις αὐτοῦ ὑπῆρξε πολλῶν μεγαλοπρεπεστέρων, διήλασε τὴν Ἀφρικὴν παρὰ τὸν ἰσημερινόν, ἀπὸ τοῦ ἰνδικοῦ πρὸς τὸν ἀτλαντικόν ὠκεανόν, καὶ ἀνεκάλυψε πράγματι ἐκ νέου τὴν πορείαν τοῦ ρεύματος τοῦ

Κόγκου, από της λίμνης Ταγγαουγίνας μέχρι των εκβολών του ρεύματος, μήκος χιλίων στρογγύλων αγγλικών μιλίων, άνοιξας ούτως εις τόν πεπολιτισμένον κόσμον τήν κεντρικήν Ἀφρικὴν καὶ δούς άφορμήν πρὸς ἰδρυσιν τοῦ νῦν κράτους τοῦ Κόγκου. Ἀκριβῶς δ' ἐν τῷ ἐνδοτάτῳ τοῦ σκοτεινοῦ τῆς Γῆς μέρους σχηματισμὸς κράτους, στηριζομένου ἐπὶ εὐρωπαϊκῶν ἀρχῶν, ὅπερ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἰδίως ὡς προῖν τῆς ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀκαμάτου συγγραφικῆς αὐτοῦ δράσεως, ἀπέβη, οὕτως εἰπεῖν, ὁ στέφανος τῆς δράσεως αὐτοῦ, δι' ἣν κατέστη ἰσότιμος πρὸς τὸν ἀνακαλύψαντα τὴν Ἀμερικὴν.

Βεβαίως, ὑπάρχει μεγάλη ἡ διαφορὰ τῆς ὅλης χώρας τῆς Ἀμερικῆς πρὸς τὰ παραποτάμια τοῦ Κόγκου, καὶ μάλιστα πρὸς τὸ μικρὸν μόνον μέρος τῆς Ἀφρικῆς κατεχον κράτος τοῦ Κόγκου. Καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις μεγάλαι ὑπάρχουσι διαφοραὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς χώρας τοῦ Κόγκου. Ἀλλ' ἐὰν ἀποβλέψῃ τις εἰς τὸ ἐκπολιτιστικὸν μόνον, περὶ οὗ ἰδίως ἐνταῦθα πρόκειται, πᾶσα τῆς ἀμερικανικῆς χώρας ἡ ἐπίδρασις, ἀνάγεται μόνον εἰς τὴν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς ἐπίδρασιν, πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὑψηλοτέρων τῆς ἀνθρωπότητος ἀγαθῶν. Ἡ χώρα τοῦ κράτους τοῦ Κόγκου, οὗ ἡ μέλλουσα ἔκτασις καὶ ἀνάπτυξις κατ' οὐδένα τρόπον δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀποκεκλεισμένη διὰ πάντα χρόνον, εἶνε σήμερον ἔτι, ἥτοι ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πολιτικῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ, πλεον τοῦ ἡμίσεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ἀπὸ τῶν αὐτοχθόνων τόσον ὀλίγα δικαιούται νὰ προσδοκᾷ ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ μόρφωσις ἐνταῦθα, ὅσον καὶ ἐν Ἀμερικῇ ὑπὸ τῶν Ἰνδιανῶν. Καὶ ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Κόγκου ὡσούτως, μόνον διὰ μεταναστεύσεως εὐρωπαϊκῶν στοιχείων ἐπὶ γενεάς καὶ τουλάχιστον ἐπὶ δεκαετηρίδας διαρκούσης, καὶ τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν μετὰ τῶν αὐτοχθόνων μαύρων, θὰ κατορθωθῇ νὰ σχηματισθῇ καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἀφρικῆς κέντρον μορφώσεως καὶ πολιτισμοῦ, ὅπερ σὺν τῷ χρόνῳ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος, καθ' ὃν τρόπον δὲν δύναται τις νῦν οὔτε νὰ προῖδῃ οὔτε νὰ ὑπολογίσῃ ἐκ τῶν προτέρων. Ὅταν δὲ, ὡς οὐδεμία περὶ τοῦτου ἀμφιβολία ὑπάρχει, συμβῇ τοῦτο, ἐν τῇ ροῇ τοῦ χρόνου, εἰς ποῖον ἄλλον ἢ εἰς τὸν ἀνακαλύψαντα τὸ Κόγκον Στάνλεϋ θὰ χρεωσθῇται ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα, ὅτι ἐδημιούργησε, τῶς ἀνυπαρκτον ἐπὶ τῆς Γῆς, μορφώσεως καὶ πολιτισμοῦ κέντρον, καὶ μάλιστα ἐξ ἰδίας ἐπινοίας, δι' ἰδίας πρακτικῆς δυνάμεως, ἐπὶ ἀνεκφράστοις μόθοις καὶ στερήσεσιν, καὶ ἄφ' οὗ μυριακίς ἐξέθηκε τὴν ἰδίαν ζωὴν εἰς κίνδυνον; Καὶ νῦν ἤδη, ὅτε μόλις δεκαετία παρήλθεν ἐξ ἑτοῦ ὁ Στάνλεϋ ἠνέωξεν εἰς τὸν λοιπὸν κόσμον τὴν χώραν τοῦ Κόγκου, ἐκτελεῖται ἀπὸ ἑτοῦς εἰς ἑτος αὐξομένη ἀνταλλαγὴ ἀγαθῶν τοῦ νέου τούτου κόσμου καὶ τοῦ παλαιοῦ, ἰδίως δὲ τῆς Εὐρώπης. Καὶ νῦν ἤδη, διατρέχουσι ἄνω κάτω, δεξιὰ ἀριστερὰ τὸν Κόγκον καὶ τὰ ἀναρίθμητα αὐτοῦ παραποτάμια, κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν τῆς χώρας τοῦ Κόγκου, πολυάριθμοι εὐρωπαῖοι ὡς φυσιοδίφαι καὶ ἔμποροι, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὡς προπομποὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐξανθρωπί-

σεως. Καὶ αὕτῃ ἡ Αὐστρία δὲν καθυστέρησεν, ὡς ἀποδεικνύουσι τοῦτο οἱ Chavanne, Lenz, Baumann, καὶ Hermann, πάντες καλῶς καὶ εὐφρόμως ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ μνημονευόμενοι. Ρεῦμα εὐρωπαϊκῶν μεταναστῶν ἐσχηματίσθη ἡδὴ ἐν Κόγκῳ, καὶ μεταξὺ τούτων δὲν λείπουσι σκαπανεῖς τοῦ πολιτισμοῦ ἐξ Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας καταγόμενοι, ὡς δηλοῦσι τὰ ὀνόματα Schumann, Lehrmann, Luksic, Kallina καὶ Mikic. Κατὰ τὸ ὄνομα ἐνὸς τούτων ὀνομάσθη μάλιστα μέρος τι τοῦ Stanley=Pol, Kallina=Point, ἃφ' οὗτοῦ ὁ Kallina ἐν τινι περιηγήσει ἐπιστημονικῇ ἠτύχησεν ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ.

Τὶ ἐπραξεν ἐπιτοπίως ὁ Στάνλεϋ πρὸς ἰδρυσιν τοῦ κράτους τοῦ Κόγκου, δυνάμεθα μόνον κατὰ προσέγγισιν, ἐκ τῶν πρὸς τοῦτο σχετιζομένων ἔργων, νὰ νοήσωμεν, ὅπως τὸ προηγηθὲν μέγα ἔργον τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ρεύματος τοῦ Κόγκου, ἐκ τῆς ἐποποιίας περὶ τῆς θυμαστῆς αὐτοῦ Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας ἀπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Τὸν σκοπὸν τῆς τετάρτης τῶν μεγάλων αὐτοῦ ἐπιχειρήσεων δυνάμεθα ἴσως νὰ κρίνωμεν, ἐνθυμούμενοι ὅτι τὴν αὐτὴν ἐπιχείρησιν ἀνέλαθεν ὀλίγω πρότερον ὁ ἄξιος αὐστριακὸς περιηγητής, ὁ καθηγητὴς Lenz, ἀλλὰ μετὰ ἐπανεληλυμμένας ἀποπείρας ἠναγκάσθη νὰ καταλίπῃ ὡς ἀπολύτως ἀνεκτέλεστον. Προῦλειτο περὶ πράγματος οὐχὶ μικροῦ, ἥτοι νὰ ἐκδικασθῇ εὐθεία ὁδὸς διὰ ξηρᾶς ἐκ τοῦ Κόγκου εἰς τὴν λεκάνην τοῦ Νεῖλου διὰ τῆς μεταξὺ πάντῃ ἀγνώστου χώρας. Οὕτω δὲ, θὰ ἠνοιγέτο καὶ γραμμὴ ἐπιστροφῆς ἐκ τοῦ πανταχόθεν ὑπὸ φανατικῶν ἐχθρῶν ἀποκεκλεισμένου Σουδᾶν εἰς ἄλλον ἥρωα ἐκπολιτιστικῆς ἐνεργείας ἐν τῇ μέσῃ Ἀφρικῇ, ἥτοι εἰς τὸν γερμανὸν Schnitzer, τὸν ἐκ τῆς πρωσσικῆς Σιλεσίας καταγόμενον καὶ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑμὶν Πασᾶ. Ἐκ τῆς δημιουργικῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Στάνλεϋ ἡδύνατό τις νὰ προσδοκᾷ, ὅτι καὶ κατὰ τὸ ἀδελφικὸν τοῦτο ἔργον γνησίας ἱπποτικῆς διανοίας, δὲν θὰ περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν ἐλευθέρωσιν τοῦ Ἑμὶν Πασᾶ, ἀλλὰ πιθανώτατον εἶνε, ὅτι θὰ ἐπετυγχάνετο ἡ λύσις κλύτων μέχρι τοῦδε προβλημάτων τῶν ἐν Ἀφρικῇ ἐρευνῶν, ἴσως δὲ διηνοιγέτο διὰ πάντα τὸν μέλλοντα χρόνον, ὁδὸς διὰ ξηρᾶς πρὸς τὴν Αἴγυπτον, καὶ δι' αὐτῆς συγχρόνως μεταξὺ τοῦ νέου καὶ τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Ἀλλ' ὅμως, πᾶσαι αἱ ἐλπίδες, αἵτινες συνεδέοντο μετὰ τοῦ ἐνδόξου ὀνόματος τοῦ Στάνλεϋ, φαίνονται ἀνεπιστρεπτὲι ἐξαφρυσθεῖσαι, ἐὰν μὴ ἐπέλθῃ ἀπροσδόκητος τροπὴ τῆς τύχης τοῦ ἥρωος φυσιοδίφου, καὶ ἀποδόσῃ αὐτὸν πάλιν τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως, ἀνάγκη, κατὰ τὰς τελευταίας εἰδήσεις, νὰ ἀποβάλωμεν πᾶσιν ἐλπίδα, καὶ νὰ κλαύσωμεν τὸν πρόωρον ἡρώϊκόν θάνατον ἐνὸς τῶν μεγίστων συγχρόνων ἡμῶν.

Ὁραία καὶ συγχρόνως πιστὴ γυνὴ εἶνε τόσῳ σπένιον πρᾶγμα, ὅσῳ καὶ ἡ τελεία μετάφρασις ἐνδὲς ποιήματος. Ἡ μετάφρασις ἔστω εἴνε ὦ ρ α ἰ α, δὲν εἶνε πιστὴ, ὅταν εἶνε πάλιν πιστὴ, δὲν εἶνε ὠραία α.

*

Οἱ δὲ ἄλλοι ῥαγνῶσται εἶνε οἱ κόλακες· σὺ δὲ λέγουσ' πάντοτε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σέβεται σὺ δ' ἴδιος.